

مهر آموزشگاه	باسمه تعالی												
	معاونت اداره کل و مدیریت آموزش و پرورش شهرستان زابل												
	نوبت امتحانی: دی ماه	سال تحصیلی: ۱۴۰۲-۱۴۰۱	سوالات: علوم و فنون ادبی ۲										
	نام و نام خانوادگی:	تعداد سوالات: ۲۰	مدت امتحان: ۷۰ دقیقه										
	پایه: یازدهم	رشته: انسانی											
بارم	سوالات		ردیف										
	تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی (۴ نمره)												
۰/۵	۱ هریک از ویژگی‌های شعری زیر مربوط به کدام شاعر است؟ (الف) از شاعران نام‌آور قرن هفتم و صاحب غزل‌های عرفانی زیبا است. مثنوی عشاق نامه او مشهور است و در هر فصل این مثنوی به یکی از مباحث عرفانی پرداخته و سخن را با تمثیل و حکایت به پایان رسانده است (.....) (ب) شاعر عصر سربداران و مردی دهقان‌پیشه که قدرت شاعری خود را در قطعات اخلاقی آشکار کرده و در اشعارش قناعت‌پیشگی و بی‌اعتباری دنیا را مورد تأکید قرار داده است (.....)												
۰/۵	۲ گزینه درست را انتخاب کنید. (الف) موضوع کدام یک از آثار زیر شرح ظهور چنگیز، احوال و فتوحات او و تاریخ خوارزمشاهیان است؟ (۱) تاریخ و صاف (۲) جامع التواریخ (۳) تاریخ گزیده (۴) تاریخ جهانگشا (ب) کتاب بهارستان از کیست و به پیروی از کدام اثر نوشته شده است؟ (۱) سلمان ساوجی/ بوستان (۲) جامی/ گلستان (۳) جامی/ بوستان (۴) سلمان ساوجی/ گلستان												
۰/۵	۳ جاهای خالی را با واژگان مناسب کامل کنید. (الف) عبید زاکانی در منظومه ناهنجاری‌های اجتماعی را به شیوه طنز و تمثیل بیان کرده است. (ب) نخستین و مهم‌ترین اثر در علم عروض، قافیه و بدیع و نقد شعر کتاب نوشته شمس قیس رازی است.												
۰/۷۵	۴ آثار زیر متعلق به چه کسانی است؟ (الف) مرصاد العباد الی المعاد: (ب) تاریخ گزیده: (ج) فیه ما فیه:												
۰/۷۵	۵ درستی و نادرستی عبارتهای زیر را مشخص کنید. (الف) از ویژگی‌های ادبی سبک عراقی، کاهش به کارگیری حرف نشانه «مر» در کنار مفعول است. (ب) ملاحسین واعظ کاشفی، کتاب کلیله و دمنه را به انشای خود بازگرداند و آن را «بابرنامه» نامید. (ج) حافظ شاعری است که با تلفیق عشق و عرفان، قصیده را به اوج خود رساند.												
۱	۶ با توجه به مقایسه فکری سبک خراسانی و عراقی، جدول زیر را کامل کنید. <table border="1"> <tr> <td>سبک خراسانی</td> <td>سبک عراقی</td> </tr> <tr> <td>ستایش خرد</td> <td>.....</td> </tr> <tr> <td>.....</td> <td>باور به قضا و قدر</td> </tr> <tr> <td>.....</td> <td>آسمانی بودن معشوق</td> </tr> <tr> <td>شادی‌گرایی</td> <td>.....</td> </tr> </table>		سبک خراسانی	سبک عراقی	ستایش خرد			باور به قضا و قدر		آسمانی بودن معشوق	شادی‌گرایی		
سبک خراسانی	سبک عراقی												
ستایش خرد													
.....	باور به قضا و قدر												
.....	آسمانی بودن معشوق												
شادی‌گرایی													

زیبایی‌شناسی (۶ نمره)

	زیبایی‌شناسی (۶ نمره)												
۷	جمله « خورشید طلوع کرد » را به سخنی ادبی تبدیل کنید.			۰/۵									
۸	در بیت زیر، دو رکن اصلی تشبیه را مشخص کنید. « صد هزاران دام و دانه است ای خدا / ما چو مرغان حریص و بی‌نوا »			۰/۵									
۹	در بیت « دست فلک ز کارم، وقتی گره گشاید / کز یکدگر گشایی زلف گره‌گشا را »، آرایه مجاز را مشخص کنید.			۰/۲۵									
۱۰	در بیت زیر، آرایه مجاز و تشبیه را بیابید. « سپید شد چو درخت شکوفه‌دار سَرَم / وَز این درخت همین میوه غم است بَرَم »			۰/۵									
۱۱	در ابیات زیر مجاز را یافته، مفهوم حقیقی و مجازی واژه‌ها را بنویسید. الف) از من غم زده، دل می‌طلبد غمزه دوست / دوستان دلبر ما نرگس گویا دارد (معنای حقیقی: / معنای مجازی:) ب) من آن نگین سلیمان به هیچ نستانم / که گاه‌گاه بر او دستِ اهرمن باشد (معنای حقیقی: / معنای مجازی:)			۱									
۱۲	در نمونه ابیات زیر، ارکان اصلی تشبیه را مشخص کنید و نوع تشبیه را بنویسید. الف) در زلف چون کمندش، ای دل میپچ کآنجا / سرها بریده بینی، بی‌جرم و بی‌جنایت (نوع تشبیه:) ب) خانه دل ما را، از کرم عمارت کن / پیش از آنکه این خانه، رونهد به ویرانی (نوع تشبیه:)			۱/۵									
۱۳	با توجه به بیت زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید. « اگر چه چو مرغ بنالم، تو همچو سرو ببال / و گر چو ابر بگیریم، تو همچو غنچه بخندی » الف) در بیت داده شده، چند تشبیه وجود دارد؟ آنها را مشخص کنید. ب) « وجه شبه » در تشبیه پایانی بیت، کدام کلمه است؟			۱/۲۵									
۱۴	در بیت زیر، چند تشبیه به کار رفته است؟ به ترتیب نوع آنها را بنویسید. « مرا در دل، درخت مهربانی / به چه ماند؟ به سرو بوستانی »			۰/۵									
	موسیقی شعر (۶ نمره)												
۱۵	وزن‌واژه خوشه‌های هجایی زیر را بنویسید. الف) - U - - : ب) - u - - :			۰/۵									
۱۶	برای هریک از واژه‌های زیر، وزن واژه مناسب بنویسید. الف) سحرگه: ب) دری بگشا:			۰/۵									
۱۷	مرز پایه‌های آوایی بیت زیر را مشخص کنید و هر پایه را در خانه خود قرار دهید. « خوشا از نی، خوشا از سَر سرودن / خوشا نی نامه‌ای دیگر سرودن »			۱/۵									
				<table><tr><td></td><td></td><td></td><td>مصراع اول</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td>مصراع دوم</td></tr></table>					مصراع اول				مصراع دوم
			مصراع اول										
			مصراع دوم										

۰/۲۵	۱۸	وزن واژه کدام یک از موارد زیر نادرست است؟ الف) باآذبان: مفتعلن ب) دلاور: فعولن ج) منت کشی: مفاعیلن د) می نوشتم: فاعلاتن																				
۳	۱۹	بیت زیر را متناسب با پایه های آوایی تفکیک کنید، سپس وزن واژه و خوشه هجایی هریک را در خانه ها قرار دهید. « ما به غم خو کرده ایم ای دوست، ما را غم فرست / تحفه ای کز غم فرستی، نزد ما هر دم فرست » <table><tr><td>پایه های</td><td>مصراع اول</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>آوایی</td><td>مصراع دوم</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td colspan="2">خوشه های هجایی</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td colspan="2">وزن واژه</td><td></td><td></td><td></td></tr></table>	پایه های	مصراع اول				آوایی	مصراع دوم				خوشه های هجایی					وزن واژه				
پایه های	مصراع اول																					
آوایی	مصراع دوم																					
خوشه های هجایی																						
وزن واژه																						
۰/۲۵	۲۰	وزن واژه بیت « سحرگه بلبل آواز می کرد / همی نالید و با گل راز می کرد»، کدام گزینه می باشد؟ الف) مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن ب) مستفعّلن مستفعّلن فعولن ج) مفاعیلن مفاعیلن فعولن د) مفتعلن مفتعلن فاعلن																				
		نقد و تحلیل نظم و نثر (۴ نمره)																				
۰/۵	۲۱	در کدام یک از مصراع های زیر، واژه « دشت » معنای مجازی و در کدام یک معنای حقیقی دارد؟ الف) خروشی برآمد ز دشت و ز شهر / غم آمد جهان را از آن کار بهر ب) چو دریای خون شد، همه دشت و راغ / جهان چون شب و تیغ ها چون چراغ																				
۰/۵	۲۲	عبارت زیر از دیباجه کتاب گلستان سعدی را بخوانید و به سوالات داده شده، پاسخ دهید. « فراش باد صبا را گفته تا فرش زمردین بگسترده و دایه ابر بهاری را فرموده تا بنات نبات در مهد زمین بپرورد. درختان را به خلعت نوروزی، قبا ی سبز ورق در برگرفته و اطفال شاخ را به قدوم موسم ربیع، کلاه شکوفه بر سر نهاده. عصاره تاکی به قدرت او شهد فایق شده و تخم خرمایی به تربیتش نخل باسق گشته ». الف) دو مورد از ویژگی های <u>زبانی</u> آن را بنویسید؟ ب) در عبارت بالا دو نمونه آرایه ی <u>تشبیه</u> را بیابید و مشخص کنید. ج) درک و دریافت خود را از عبارت بنویسید.																				

«من ندانستم از اول که تو بی‌مهر و وفایی / عهد نابستن از آن به که ببندی و نیایی

دوستان عیب‌کنندم که چرا دل به تو دادم / باید اول به تو گفتن که چنین خوب چرایی

شمع را باید از این خانه به در بُردن و کشتن / تا به همسایه نگویید که تو در خانه مایی

عشق و درویشی و انگشت‌نمایی و ملامت / همه سهل است تحمّل نکنم بارِ جدایی»

الف) دو مورد از ویژگی‌های زبانی ابیات بالا را بنویسید.

۰/۵

ب) ویژگی‌های فکری حاکم بر شعر چیست؟

۰/۵

ج) دو مورد از آرایه‌های ادبی شعر بالا را بنویسید.

۰/۵

د) وزن‌واژه‌ی بیت اول شعر را بنویسید.

۰/۵

فنون یازدهم / آموزگار دینوری / تیرخوان / زما حسن زاده مقدم
۲۱۳۰۸۱۷۵۵۲ علامه علی

[۱] الف (فخر الدین عراقی) ب (ابن یسیر)

[۲] الف ۴ کایغ جمانسا ب ۲ جامی - نستان

[۳] الف (موسس و ربه) ب (المجمع فی تطایر اشعار العجم)

[۴] الف (نجم الدین رازی) ب (عبدالله مسرفی) ج (مولوی)

[۵] الف (غ) ب (غ) ج (غ)

[۶]

سبک عراقی

سبک خراسانی

ستایش عشق

ستایش خود

باور به قضا و قدر

باور به اختیار و اراده

آسمانی بودن محسوس

زمینی بودن محسوس

غم گرایی

شادمانی

[۷] دادگاه مشق زمین چهره نمود

[۸] ما صبه درغان حریف و بی نوا مشبه به

[۹] دست مجاز از انگشت

[۱۰] تبیه سرم چود رفت شکوفه دار سید شد / مجاز سرم از مو

[۱۱] الف (حقیقیه) لری با لبرک های دغنه معنای مجازی: چشم مجاز نرگس

ب (حقیقیه) نرگس - لور معنای مجازی: انگشت مجاز نرگس

۱۲ الف (لستدره زلف مشبه گنده مشبه)

ب (غشدره دل مشبه خانه مشبه)

۱۳ الف (تسبه من جوهرغ / تو جوهر سرو / من هوا بر / تو جوهر غنچه)

ب (خندین)

۱۴ ۲ تسبه درخت سربانی (خشدره) - عشق و سرب به سرو بوستانی (لستدره)

۱۵ الف (فاعلان ب) مستفعلن

۱۶ الف (مفعولن - - - - - ب) مفاعیلن - - - - -

۱۷ مصرع ۱	خُ شُ ازنی	خ شُ از سر	س رو دن
مصرع ۲	خ شُ نی نا	م ای دی کر	س رو دن
	و - - -	و - - -	و - - -
	مفاعیلن	مفاعیلن	مفعولن (مفاعیلن)

۱۸ ج متکلیفی : مستفعلن - - - - -

۱۹

ما به غم خو	کر د ای می	دوست ما را	غم ف رست
تغ ف ای کر	غم ف رست	نزد ما هر	دم ف رست
و - - -	و - - -	و - - -	و - - -
فاعلان	فاعلان	فاعلان	فاعلان

۲۰ الف مفاعیلین مفاعیلین

۲۱ الف دست مجاز مردم گن دست است اما در دست خود دست در معنای حقیقی است

۲۲ الف به وجود آمدن سس و ضعف در ساخت دستوری
نثر غنی کم کم محضف می شود

ب فراش باد صبا - دایه ابر بهاری - بنات نبات - مدد زمین

۲۳ الف لغات فارس اصل کم شده - در به جای اندر در حال جایگزینی شدن

ب متاسف عشق - آسمانی بودن محسوس - فراوان غم گزاین - ذهن گزاین

ج دل بستن گناه از علاقه مند شدن - شمع تلویذ تشعشع -

(د)

ن ن دانی	ت م زو ول	ک ت بی نه	ر و فایس
- - -	- - -	- - -	- - -
ه د فایس	ت ن زان نه	ک ب بن دی	ی ن پای